

HÁTUKRA VETTÉK A NAGY KERESZTET A DOMASZÉKI TEMPLOMÉRT

Mai árakon számolva átlagban minden egyes domaszéki 45 ezer forintot adott arra, hogy 1988-ra felépüljön a Szent Kereszt-templom. Rengetegen két kezük munkáját is felajánlották, keverték a betont, tolták a talicskát. Így tett a település akkori plébánosa, a 66 éves Laczkó Ferenc is – a húszéves jubileum kapcsán vele beszélgettünk arról, hogyan „ment a templom a hívek után”.

R. TÓTH GÁBOR

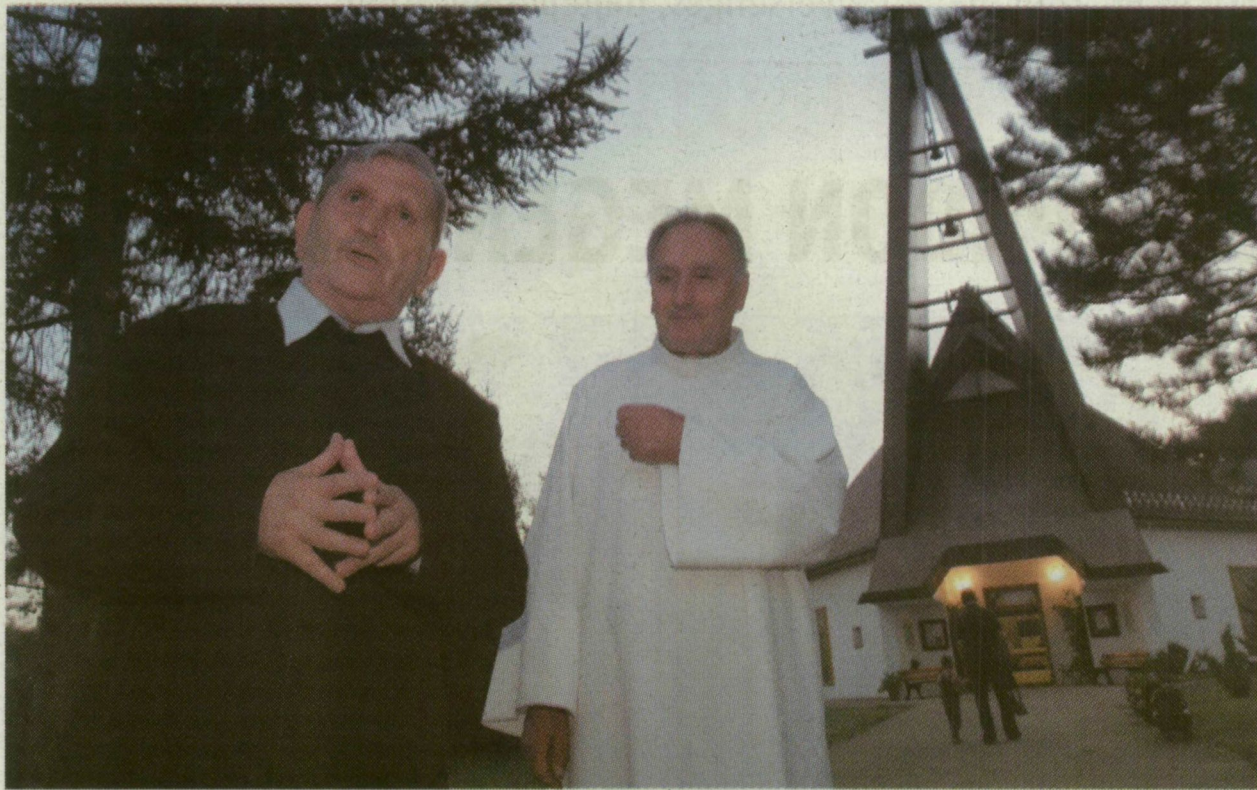
Összetett kezet szimbolizál az a hatalmas torony, amely immár két évtizede számít Domaszék jelképének. „Csak úgy juthat felfelé az ember, ha imára kulcsolja a két kezét – vélekedett az építkezéskor Perczel Dénes, a Szent Kereszt-templom tervezője. Pontosan 20 éve annak, hogy felszentelték ezt az építményt, melyért oly sokat tett a település és az akkori plébános, Laczkó Ferenc is. S amely az évfordulóra újfént kívül-belül megszépült, a hívek adományai jóvoltából.

Krumpliföldre épült, 133 millióból

„Egy falu nem falu torony nélkül” – hangzott a nyolcvanas évek elején a domaszékiek. Bár 1938-ban felépült a Zöldfás templom a község és Zákányszék között, a falu másfelé kezdett terjeszkedni. – A kommunizmus nem engedte a templom köré épülni a községet. Így a temp-

szedem a pénzt, és külföldre szököm vele – érzékelteti az indulás nehézségeit Laczkó atya, hozzátéve: „az államiakkal az volt a szerencsénk, hogy a kommunizmus akkor már nagyon gyenge volt, ők már érezték, hogy baj lesz, még ha mi nem is tudtuk”. Mégis: egy évbe került, míg a megyei tanács egyháziügyi titkára engedélyt adott az építkezésre.

Az egyetlen akadály így már csak a pénz volt: a templom ugyanis 15 millió forintba, a mai építőipari árakon – a Központi Statisztikai Hivatal számítása szerint – mintegy 133 millióba került. – A domaszékiek 6-7 millió forintot adkoztak össze (ennyihez ma minden domaszékieknek 45 ezer forintot kellene ajánlania – a szerk.), mintegy 5 millió forint érkezett az egyházmegyétől, Udvardy József szeged-csanádi püspök közbenjárására, valamint 2 milliónál többet kaptunk Nyugatról, Ausztriából, Németországból és Olaszországból

■ Laczkó Ferenc (balról) egykori és Sóki Károly jelenlegi plébános a domaszéki templomban. „Csak úgy juthat felfelé az ember, ha imára kulcsolja a kezét”

FOTÓ: SEGESVÁRI CSABA

→ Húsz év alatt hét új római katolikus templom

Két esztendővel a domaszéki templom felszentelése után, 1990-ben épült fel Szeged-Szentmihályon a Szent Mihály arkangyal oltalmába ajánlott templom. Üllésen 2000-ben, Csengelén és Új-Rókuson, a piarista gimnázium mellett 2001-ben készült el az új imaház. 2006-ban Újszeged és Ferencszállás is felszentelhetett új építményt – vagyis az elmúlt 20 évben összesen 7 római katolikus templomot emeltek Csongrád megyében.

lomnak kellett a hívek után jönnie – magyarázza a 66 éves Laczkó Ferenc, aki 1982 óta teljesített lelképásztori szolgálatot Domaszéken, ahol a hívek – mintegy ezren laktak ekkor a faluban, kétezeren a tanyákon – már érkezésekor közölték vele: templomot építenének.

– A templom helyén 1985-ben még krumpliföld volt, a telket Vöneli József-né Etelka néni adta az egyházközségnek. A falunak csupán egy „zöld dió-betékönyve” volt, rajta 120 forint megtakarítással. Amikor adományt kértem a hívektől, néhányan azt mondták: össze-

markában, dollárban és lírában. Be is hívtak az egyháziügyi tanácshoz: azt mondták, ez valutaüzerkedés – meséli Laczkó Ferenc.

A falu falazott, és talicskát tolt

„Történelmi pillanat ez a falu életében” – köszöntötte 1985 szeptemberében az alapkövetételre érkezett püspököt Jäger István. November 20-ára álltak a templom falai. Az alapokat 3 nap alatt ásták ki. Mégpedig jórészt maguk a domaszékiek.

– Ezernél többen dolgoztak itt há-

rom év alatt, naponta 30-45-en. Falaztak, tolták a talicskát. Egy kocsi állandóan járt a környéket, összeszedte azokat, akik házszenelésekor jelentkeztek – emlékezik Laczkó atya.

Maga Laczkó atya is így tett. – Előfordult, hogy temetni kellett, ilyenkor levette a rövidnadrágot, a malteros pótlót, elmondta a misét, eltemette a halottat, majd jött vissza, és kevertük tovább a betont – meséli az egyik „alkalmi segédmunkás”, a domaszéki Tóth Imre. Egyik társát, Mózes bácsit majdnem be is építették: az 1,2 méter mély úsztatott betonlapot készítették, amikor a bácsi leereszkedett az árokba, hogy elegyengesse a betont. – Jó fél óra múlva mondtuk, most már kijöhet: de nem bírt, megkötött a beton. Az árok két szélén megállt egy-egy társa, egy villanyelet tartottak fölé, abban megkapaszkodott, és úgy húzták ki – mondja még most is nevetve Laczkó Ferenc.

Helyén a harang, a kereszt

1987 szeptemberére állt a torony, az összes fal – benne egy darab, a római Szent Péter-templomból kicsent téglával. Ebben az évben rendezték a templom első búcsúját. Csupasz téglafalakkal, üres ablakkeretekkel, az ol-társzekerény helyén egy lyukkal a falban. De a hívek végre megtölthették az épületet, melyért oly sokat küzdöttek. A szentelési misén, 1988. szeptember 11-én 2500-an imádkoztak itt.

Ekkorra felkerültek a harangok is a toronyba: először a legkisebb, 72 kilogrammos, majd a 150 és 450 kilós is. Elkészültek a sarkokat díszítő színes ablakok – ezek egyenként 120 ezer forintból épültek, a tanácsháza, a helyi termelőszövetkezet felajánlásából, illetve a helyi ministráns gyerekek gyűjtéséből és Császár Illés magánadományából. Helyére került a Makóról, egyben érkezett hatalmas alumíniumkereszt is, amely a torony díszé, s a templom nevére is utal.

– Hogy miért Szent Kereszt? Az én gondolatom volt, mert tudtam, mindenkinek nehéz lesz az építkezés, nekem is, a falunak is, annak is, aki pénzt ad hozzá – vallja Laczkó Ferenc, aki 1999 óta Kistelek plébánosa, és 2001-ben szülőfalujának, Csengelének is építhetett egy templomot, érzékeltetve: a közös erőfeszítést szimbolizálja a név: mindenki hátára vette a keresztet Domaszéken a templomért.

→ **250 EZER TÉGLA, 500 TONNA VAS.**

1988. szeptember 12-én lapunkban Horváth Dezső írt a felszentelt építményről: „szép az új templom. Egyszerű és modern. Fala kívül-belül tiszta fehér, tornyja nyitott”. A 27 méter hosszú, 13 méter széles, 28 méter magas tornyú templom 250 ezer téglából készült, tetőszerkezetébe 500 tonna vas került.

DARVASI LÁSZLÓ

Szeptemberi Balaton

Olyan volt az egész, a táj, a víz, a helybeliek mozdulatai, mint amikor egy színésznél vagyunk vendégségben, az otthonában. Amikor nincs már szerep, nincs mörkölés, nem mások szavait mondja, és nem a szerepek fájdalmai miatt gyötrődik. Egy órája még Bánk bán volt, most pedig a papucsát keresgéli. Minden apró részlet, a kocsmá, az utca lejtése, a nyaralók őszi virágai és perze a fák vagy a kihalt strand ismerős, de már másik világ volt. Lejött a színpadról, és így is él. Néhány napig halálos forráság fogtotta az országot, aztán a kánikulát kisöpörte egy kisebb lehűlés, ám a gyerekeknek csak a szokásos természeti rendet állította vissza, az ég újra vakított, a víz enyhe maradt, a hatalmas nyárfák lombjaiban nyüzsgöttek a seregélyek, és aztán mint fekete háló, keringtek a falu fölött.

Szív megállt, átnézett a kerítésen. Ebben a házban lakott az a nő. – Csináljon vele valamit, doktor úr! – szólt az öregasszony, aki a szobát adta ki, és aki paradicsomokat, uborkát, tököt nevelt az udvarban. De volt pimpója is. Szív arra gondolt, milyen szép virág a pimpó. Az öregasszony tegnap azt mondta neki, szerkesztő úr. Szív holnap igazgató úr lesz, holnapután művész úr. Az öregasszony kicsi volt, fúrge és előrelátó, már megvette az őszi seprűket, ott támaszkodtak a fal mellett. A nő ablakán most is elhajtvá a függöny, soha nem húzza el.

– Csináljon vele valamit, titkár úr! – kérlete az öregasszony, őszinte fájdalom volt a tekintetében, Szív bólintott, a strand felé indult. A nő most is ott volt, hol lett volna másutt. Őt napja érkezett Szív, és őt napja is ott találta, az első, hőség utáni hétfőn, amikor letette a bőrröndjét a barátja nyaralójában, ki sem pakolt, és máris lesétált a strandra. Zárva volt a világ, lelakatolva minden bódé, a part legjobb lángossütője, a hekkés, a palacsintás, a fagyaltos és a kis stand, ahol viszonylag rossz fröccsöket lehetett kapni. A strand füvén néhány barna nyugdíjas, itt van nyaralójuk, és nemsokára itt lesz belőlük felhő, kavicsgágyás, békebeli családi fénykép. Szív állt a stégen, a víz sárgás kékjét nézte, egyetlen ember úszkált. Csúpan csak egy, és ez gyönyörű volt, ám

aztán hamar ő is kigázolt, nő volt, negyven év körüli, jól állt neki a piros. Pirosak voltak a lábujja körmei, a vádlóján halvány viszszerék, enyhe, barátságos túlsúly lazította a combok és a has vidékét, és perze az arca. Szívnek a krizantém jutott eszébe az arcáról. A nő ült a mólón, nem törülközőt, csepegett róla a víz, csupa borzongás volt a bőre. A nő a vizet nézte. Szív érezte, nem szabad bántani.

– Vizszontlításra – mondta, és visszaballagott az üdülőbe.

A nő másnap is ott volt, kint a strandon, és aztán harmadnap is. Szív akkor reggel hétkor ment a partra, még az újságvétel előtt, és éppen látta, hogy a nő visszasétál a vízbe. Olyan mozdulatokkal mosogatta a kezét és a karjait, ahogy az orvosok teszik az operáció előtt, mindenki tudja, hogy a szív-műtét előtt tart a legtovább a kézmosás, áttétes ráknál éppen csak lögybölnek. Szív arra gondolt, megvárja, míg kijön. Arra persze nem számíthatott, hogy délelőtt tíz óra lesz, mire a nő rálép a strandlépcső első fokára, majd leül a móló deszkáira, s ahogy szokta, maga alá húzza, és átkarolja a lábait, és hagyja, hogy lecsöpögjön róla a víz, ülni a szomorú akvarellfoltok között, a szél meg csak maradjon nagy, őszi frottirlepedő. A haja még nedves volt, a bőre már fényes, az ajkai még mindig lilák. A távolból nagyokat morajlott valami óriási állat, munka a kőbányában vagy hadgyakorlat, vagy valaki, egy erre szakosodott világbetörő megint kirabolja az eget, az ég váratlanul ellenkezik, dulakodnak, mire elsül az óriási mordály, vajon kit ér a lövés, az eget vagy a világbetörőt? Na igen, és nemsoká kezdődik a szüret is, bólintott Szív, ilyenkor már, akárhogy is, hevesebben ver a borászok szíve. És megint megöl néhány óvatlant a mustgáz. A nő ajkai végre éltek, megduzzadtak, nézte a vizet, az ujjaiával fésülködött.

– Mióta? – kérdezte Szív, mire a nő feléje fordította az arcát, kelletlen, de nem barátságatlan tekintetét vágott, talán el is finto-rodott. Szív azt gondolta, pontosan negyvenéves.

– Május huszonnyolcadika óta – mondta a nő, és már nem törődött Szívvel, gyorsan felemelkedett, visszagázolt a vízbe, és aztán sokáig állt mozdulatlanul egy olyan helyen, ahol a hullámok a combjai közé nyalhattak.

– Csináljon vele valamit, drága fiam! – kapaszkodott a kerítésbe az öregasszony, delután volt, várta már Szívet, és nagyon kétségbe volt esve. Szív hat napja érkezett a telepre, regényt írt,

itt akarta befejezni, reggelente megvette az újságokat, de nem olvasta el őket. Mert minek, ha itt van. A nőtől meg úgyis megtud mindent. Valóban olyan megnyugtató volt, hogy most is ott ült a mólón, és aztán együtt nézték, hogyan dobálják fel magukat a kis halak, mintha fényes érmekkel, pénzecskékel játszott volna a Balaton.

– Mit mondott? – kérdezte Szív.

A nő reszelt a hangján, és Szív csodálkozott, mert bár most hallotta először beszélni, egyáltalán nem volt ismeretlen a hangja, lágy, szomorú tónusok, a nyelvhegyen málnaszem vagy darázs, az ember meleg tenyérrel simogatja a saját combját, az is így hangzik, aztán a kis reccsenések, ahogy a körmeivel a húsbá vág.

– Azt mondta – bólintott a nő –, hogy csak felugrik a nyaralóba, mert hirtelenjében nem tudja, elhozott-e magával egy munkát. Szív bólintott. – Értem, egy munkát.

– Mióta ismeri?

– Nyolc éve találkoztunk itt – mondta a nő. – Nyolc év. Már pontosan értem, mit beszél álmában. Pontosán el tudom mondani magának egy napját. Hogyan kel, öltözik, hol ebédel, tudom a telefonjait, vagy ahogyan és akinek hazudik. Tudom, mitől lesz boldog. Maga szerint milyen munka volt?

Szív felállt, menni készült, majdnem a mólón végezte egy játékos halacska.

– Fontos – bólintott. – Nagyon fontos munka lehetett.

Este dolgozott, s közben az eszébe jutott, hogy míg ő írja a regényt, addig a nő ott ül a mólón, a csillagok alatt, csöpög róla a víz, és a vízcseppek is csillagok.

Másnap reggel azt látta, hogy a nő nagyon beúszott, pici pont volt már csak, néha eltűnt egy hullám mögött. Öreg horgász pakolgatta a botjait Szív mellett.

– Júniusban még nem tudott úszni – jegyezte meg.

– Igen – bólintott Szív –, ha nagyon várunk, megtanulunk olyan dolgokat is, amikre korábban egyáltalán nem gondoltunk.

– Csináljon vele valamit, drága kisfiam! – suttogetta az öregasszony a kerítés mögött, és Szív bólintott, és aztán sétált a kihalt telepen, regényt írt, és szeptember volt, és a mólón ott ült a nő, és most már ott fog ülni, és várni fog, amíg világ a világ. Amíg lesznek neki vizek és hullámok, szelek és morajlások, és ott lesznek neki az égen a nagy, sötét vészszakat áthunyorgó csillagok.